

III 19/1971

1119710588,7

COBISS

merx Vestnik

LETO VII. ŠT. 7 + CELJE, JULIJ 1971

GLASILO KOLEKTIVA

Poročilo z mednarodne razstave pekovske opreme IBA 1971 v Berlinu

Mednarodne razstave pekovske in slaščiarske opreme IBA — 1971 (Internationale Bäckerei Fachausstellung) v Berlinu so se poleg mene udeležili še ing. Stepišnik Edi, tehnolog za pekarnice in direktorja pekarnice in slaščiarnice »ROGLA« Slov. Konjice in pekarnice Rogaška Slatina.

Namen in naloga obiska sta bila spoznati se z uspehi in dosežki v tehnologiji in strojni opremi na področju pekarnice v Nemčiji, kot v svetu. Najina pozornost in interes sta bila še posebno v seznanjanju, kontaktiranju z izdelovalci opreme, ki bi bila interesantna, da jo uvedemo med opremo naših obstoječih pekarn, seveda pa tudi za strojno opremo bodoče pekarnice.

Za ogled razstave smo imeli na razpolago samo dva dneva, kar je zadoščalo le za ogled številne opreme, medtem ko se različnih demonstracij in simpozijev, ki so se vrstili po urniku v dneh sejma, nismo mogli udeležiti.

Zdi se mi primerno, da napišem par besed o razvoju te mednarodne razstave. Letošnja razstava je že v času od leta 1874, ko je takratna nemška pekovska industrija pripravila prvo razstavo pekarnice v Berlinu. V letu 1949 je bila v Kölnu prva tovrstna povojna razstava, sledile so si 1952. leta v Stuttgartu, 1955. leta v Hamburgu, 1958. leta v Münchnu, leta 1961 v Franckfurtu, leta 1964 v Dortmundu, leta 1968 v Stuttgartu. IBA 1971 v Berlinu je že osma mednarodna strokovna pekovska razstava v povojnem času, ki se prireja vsako tretje leto. Po številu razstavljalcev, številni in pestri opremi, je letošnja prireditelj prerastla vse dosedanje, čeprav je število razstavljalcev zaradi težje pristopnosti oziroma tranzitna preko Vzhodne Nemčije in carinskih problemov, bilo nekoliko manjše. Skupnega razstavnega prostora je bilo 62 tisoč m² s steklenimi paviljoni. Razstavljalo je preko 300 razstavljalcev iz 13 držav, od tega preko ene tretine nemških.

Vse to dokazuje, da je ta prireditelj že tradicionalna in si je v tem obdobju pridobila mednarodni sloves in nosi upravičeno primat kot največja specializirana razstava v pekovski stroki. V mislih moramo imeti dejstva, da je nemška pekovska industrija na izredno visoki ravni, kar tudi pogojuje uspeh razstave. Prav oni so prednjačili v številu razstavljalcev z različno opremo, za manjše pekovske obrate, kot tudi kompletno opremo za najsodobnejše tovarne s kapaciteto od 20 ton kruha in naprej. Da je tudi njihova tehnologija predelave moke v različne končne produkte pred ostalimi državami, zgovorno priča podatek, da se izdeluje samo v Nemčiji 200 vrst kruha in preko 1000 vrst raznega drobnega peciva. V primerjavi, da je v Belgiji 50, v Franciji 40, na Holandskem 25 in v Angliji 20 vrst kruha.

Vsa oprema je bila razstavljena v 18 paviljonih. Prvi je bil preurejen v nekakšen muzej opreme, celo Egiptovski kruh iz časov Faraonov si je bilo moč ogledati. V drugem so bile razporejene vse mogoče vrste kruha, domača iz celega sveta, od kitajske pogače iz riža do raznih južnoameriških kruhov, ki jih pečejo iz moke semen različnih trav. Tudi Jugoslovani smo prispevali k temu asortimanu francoski sendvič kruh in »bige«.

V ostalih paviljonih pa je bila razporejena vsa oprema za pekarnice različnih kapacitet. Vsak razstavljalec je imel opremo izbrano v funkcionalno celoto, tako je bilo tudi ogromno demonstracijskih probnih pečenj kruha in peciva. Prevladovala je oprema za manjše obrtniške pekarnice od delilnih strojev za kruh in pecivo, do raznih strojev za obdelavo in pečenje testa v različnih kombinacijah. Za nas sta bili predvsem interesantni liniji za obdelavo testa za kruh tipa KOMBINAT od Fritsch-a ter linija za pecivo, ki zajema tehtanje komadov in celotno obdelavo do pečenja. Na takšni

liniji se lahko izdeluje več vrst peciva. Fa DEBAG in REGINA, ki izdelujeta to linijo, sta nam na našo željo prikazali delovanje, da smo lažje predočili funkcionalnost te opreme in videli kako veliko vrednost bi imela linija, vključena v našo proizvodnjo.

O teh strojih in napravah bomo v našem listu še podrobneje pisali, da bo vsak član kolektiva dobil jasnejšo predstavo o nujnosti nabave, ki se naj uvede v naše pekarnice.

Vidno mesto na razstavi je zavzela Fa WERNER & PFLEIDERER iz Stuttgarta, ki je prikazala vse, od malih strojev do avtomatskih linij, srednjih in velikih kapacitet, za tovarne kruha. V te so vključeni tudi avtomatski kontinuirni stroji za zames testa, kar je za Jugoslavijo novost, v nekaterih evropskih državah pa bodo že kmalu zastareli. Fa WERNER & PFLEIDERER je eden največjih proizvajalcev opreme za pekarnice v evropskem, pa tudi v svetovnem merilu, z njo pa smo že v ožjem kontaktu glede načrtovanja opreme za novo pekarno.

V svetu je impuls in težnja k vedno sodobnejšim in naprednim tehnologijam ter sodobnejši opremi v proizvodnji, tega pri nas zaenkrat še izredno pomembnega prehranskega artikla — kruha, izredno hiter in korenit. Pri nas smo že itak precej v ozadju, sedaj pa se ta razmah še povečuje. Se vedno imamo pomisleke — ali je nova pekarna sploh potrebna, kar pa postane človeku nerazumljivo, da misli, da se v manjših mestih gradijo pekarnice, v Celju pa životarimo. Naša tehnologija v pekarnah z opremo vred ni ma v večini evropskih držav nobene vrednosti, razen zgodovinske. Potrebno bo storiti odločen korak tudi na področju pekarnice, da se nekoliko odmaknemo od klasične obrtne proizvodnje kruha in izboljšamo težavne pogoje dela pekovskemu delavcu.

Ladislav Pleterski

Od česa zavisi kvaliteta pražene kave

(Nadaljevanje)

Upoštevatil moramo dejstvo, da imajo zrna s ploščato obliko popolnoma drugačne pražilne lastnosti, kot zrna okrogle oblike tkzv. »perl kava«. Zaradi okrogle oblike imajo zrna perl kave debelejšje stene od ploščatih, kar seveda otežkoča hiter pretok toplote. Zaradi okrogle oblike se tudi obe polovici pri prasketanju mnogo manj razširita kot pri zrnih ploščate oblike — to je pa zopet vzrok slabšega prodiranja toplote skozi notranjost in se vsled tega pri prasketanju reža le malo razširi. To je tudi razlog, da se vse perl kave pražijo pod vplivom večjih ali manjših količin vlage, ki zaradi okrogle oblike zrna in majhne reže (ki se pri prasketanju samo malo razširi) le težko uhaja iz zrna. Nasprotno pa vidimo pri ploščatih zrnih, da se tekom prasketanja reža mnogo bolj razširi — zaradi tega pa tudi toplota lažje prodira in se širi v notranjosti zrna.

Iz doslej navedenega prihajamo do zaključka, da zahtevajo določene velikosti in oblike zrna včasih popolnoma nasproten način praženja medtem, ko se pa lahko razne druge sorte med seboj po pražilnih lastnostih dobro dopolnjujejo. Praviloma pa bi morali prilagoditi vsako vrsto kave optimalnemu pražilnemu postopku oziroma takšnim pražilnim pogojem, ki dajo najboljše aromate. Za proučevanje tistih pražilnih pogojev, ki bi najbolj odgovarjali tvorbi optimalne kvalitete je najprimernejši laboratorijski mikropražilnik, kjer lahko za vsako posamezno sorto ugotovimo njene individualne pražilne lastnosti. Ko smo za določeno mešanico ugotovili pražilne lastnosti vsake komponente posebej, se moramo ravnati po podatkih, ki nam jih da organoleptična ocena (in ev. plinsko kromatografski rezultati) posameznih komponent in nato kombinacije teh. Izberemo tiste pravilne podatke, ki so bolj ali manj prilagojeni vsem sortam v mešanici. Najmanj pa prilagodimo pražilni proces tisti sorti kave, ki je v mešanici zastopana v najmanjšem odstotku in ki se tudi v pražilni lastnosti najbolj razlikuje od glavne komponente v mešanici.

Komerzialno surovo kavo lahko uvrstimo z ozirom na njene pražilne lastnosti, na strukturo in obliko zrna v posamezne »pražilne skupine«. Tako bomo razlikovali štiri skupine, za katere je z mikroposkusom določiti optimalne pražilne pogoje.

1. skupina: sem spadajo majhne do srednje zrnate kave sveže barve z zaprto in izbočeno režo, kakor

tudi vse »perl« kave sveže barve in vsake provenijanse.

2. skupina: v to skupino uvrščamo sveže barvana zrna velike oblike z zaprto a izbočeno režo. Sem spadajo še zrna srednje velikosti z bolj odprto režo in manjšo izbočenostjo, kakor tudi močno obledela »perl« kave kakršnegakoli izvora.
3. skupina: sem spadajo velika zrna s svežo barvo, manj izbočeno režo in vsa zrna, katerih barva je tudi v notranjosti obledela (to-rej zrna vsake provenijanse).
4. skupina: sorte z velikimi zrnji, katerih masa je tudi v notranjosti obledela barve in pa vse ostale, ki jih ne moremo uvrstiti v prve tri skupine.

Navedeno klasifikacijo lahko izrazimo tudi z enostavnejšo formulacijo:

Surove kave, ki zahtevajo v začetni fazi praženja, kakor tudi v stadiju razpokanja, visoke, srednje in nizke oz. zelo nizke temperature.

Velikega, da ne rečemo skoro določilnega pomena je način proizvodnje toplotne energije. Ni namreč vseeno ali ogrevamo pražilnik s koksom, plinom, elektriko direktno ali indirektno ali pa z infrardečimi žarki. Pri vseh toplotnih virih je predvsem upoštevati možnost hitrega in zanesljivega reguliranja temperature (zvišanja ali zmanjšanja), kakor tudi zanesljive registracije temperature, pri čemer naj bodo merilna mesta razvrščena tako, da dajo objektivno prikaz intenzitete toplote v celotni pražilni masi.

Segrevanje s koksom je sicer poceni, vendar ne nudi nobene možnosti hitre regulacije temperature. Koks zgorava razmeroma počasi — regulacija pa je možna samo z piranjem loput za dovod zraka v kurišče oz. pražilni boben.

Nekoliko boljša je proizvodnja toplote z generatorskim plinom (zogrevanje koks z dodatkom vodne pare, pri čemer nastane zmes gorljivih plinov — generatorski plin). Hitrost zgoravanja koks je odvisna od velikosti kosov — čim manjši je koks, tem hitrejšje je zgoravanje.

Najidealnejše ogrevanje bobna (indirektno), ali ogrevanje notranjosti pražilnega bobna (direktno), je ogrevanje s plinom — plinom iz plinarne ali pa z butanom. Pri tem pa moramo paziti na konstrukcijo šob za zgoravanje — šobe morajo biti tako dimenzionirane, da je zgoravanje pri normalnem dovodu zraka kvantitativno — to je zgoravanje z brezbarvnim (modrim) plamenom,

ki ne pušča nobenih saj na hladnejših stenah. Jakost kurjenja oz. proizvodnjo toplote v kalorijah lahko izračunamo s plinomerom, ki nam pove koliko m³ plina smo porabili v časovni enoti.

Tudi ogrevanje z električnim tokom dopušča hitre spremembe ogrevalne jakosti, saj je možno s pomočjo uporov in regulacijo količin pretoka zraka doseči v najkrajšem času željene višje ali nižje temperature. Vendar pa kljub temu ne nudi električno ogrevanje pražilnika tiste prednosti, kot kurjenje s plinom. Medtem ko je temperatura plina v direktnem kontaktu z maso pražilnika, vpliva pri električnem ogrevanju edino le sevalna toplota, ki je manj intenzivna in ki omogoča tudi le bolj počasno stopnjevanje temperature.

Vsem, ki se bavijo s praženjem kave je znano, da obstojajo v praksi pražilni bobni z zunanjo in notranjo ogrevanjem. Medtem ko lahko za zunanje ogrevanje uporabimo vsako vrsto goriva, je to pri pražilnikih z notranjim ogrevanjem nemogoče, ker pridejo gorilni plini direktno v kontakt z zrnji kave. Zaradi tega ne smemo pri notranjem ogrevanju uporabiti takega goriva, ki daje pri zgorovanju katanaste produkte — ti so zdravju škodljivi in kvarijo aromo pražene kave.

Direktno ogrevanje pražilne mase z zgorovanjem plina v pražilnem bobnu omogoča intenziven kontakt gorečega plina s kavnim zrnom — razumljivo je tudi, da je v tem slučaju regulacija temperature enostavnejša. Omeniti moramo še to, da je temperatura kurilnih plinov v primeru s temperaturo pražilnega bobna mnogo višja, medtem ko je pa toplotna kapaciteta kurilnih plinov zelo majhna. Zelo primerna je pražilna naprava, ki ima kombiniran dovod toplote, pri čemer ogrevajo kurilni plini pražilni boben od zunanaj in vstopajo nato v notranjost bobna.

V praksi najdemo pražilne bobne, ki imajo zelo različne oblike, kroglaste, cilindrične, konične in konično-cilindrične, ki se na obeh koncih zožujejo. Oblika bobna nima na učinek praženja prav nobene vpliva, pač pa igra **debelina sten** pražilnega bobna veliko vlogo. To je razumljivo, če pomislimo na sledeče: čim debelejša je stena bobna tem dalj časa traja, da doseže pri praženju željeno temperaturo — tem manjša pa je tudi možnost enkrat že doseženo temperaturo sten

bobna hitro znižati na zahtevano delovno temperaturo.

Iz doslej opisanega je moč spoznati, da je od termičnih lastnosti pražilnega bobna odvisen tehnološki postopek praženja in s tem tudi kvaliteta pražene kave.

Maksimalna polnitev pražilnega bobna se normalno računa na isto količino, pri kateri je zagotovljeno temeljito premešavanje pri praženju. Pri kroglastih pražilnikih računamo, da pride na tri litre prostornine en kg srednje zrnate kave. Pri cilindričnih pa lahko računamo na trojno količino.

S stališča pražilne tehnologije pa ni važno samo dobro premešavanje kave, ampak predvsem tudi to, da stene pražilnega bobna **ne smejo postati prevročne**. Temperatura ostena bobna pa je odvisna od tiste površine bobna, ki jo zavzema 1 kg nasute kave. Čim večja je ta površina tem manjša je maksimalna temperatura, ki nastopa pri praženju.

Za dober pražilni učinek, kakor tudi za doseg konstantne kvalitete pražene kave moramo upoštevati sledeča dejstva:

- zelo pozitivno vpliva na kvaliteto pražene kave, kombinirano dovajanje toplote, po možnosti s separatnim notranjim ogrevanjem,
- tanke stene pražilnega bobna,
- za 1 kg kave, ki jo hočemo pra-

žiti moramo imeti na razpolago najmanj 1000 cm² površine bobna, ne oziraje se na njegovo obliko.

- priprave za merjenje temperature stene bobna za sevalno temperaturo in temperaturo kurilnih plinov,
- ekshaustor, hladilno sito z mešalno napravo, ki omogoča hitro ohlajenje pražene kave (tekem 5 minut),
- dušilne lopute, s katerimi je moč regulirati temperature med 220° C in 350° C.

Pretvorbo kave potom praženja je moč regulirati s pomočjo štirih tehničnih momentov:

- z izbiro učinkujoče količine toplote,
- z izbiro učinkujoče temperature,
- z izbiro časa, v katerem učinkuje količina toplote in temperature,
- z regulacijo vpliva vlage — vendar pa je število možnosti, ustvariti različne učinke praženja zelo visoko — večinoma uporabljajo izkustva iz tradicionalne empirije, ali pa iz ostrega opazovanja ter vestnega beleženja rezultatov. Vsaka, še tako majhna sprememba pogojev pri tehnologiji praženja, se izraža v kemični spremembi snovi, ki nastajajo pri visokih temperaturah — te spremembe pa dostikrat še ne občutimo potom organoleptične preizkušnje,

ampak šele potom modernih kemijsko analitskih metod.

Poglejmo si najprej posamezne činitelje, kateri vplivajo na potek praženja. Vsi vemo, da je praženje kave še vedno postopek, ki je zavrt v globoko tajnost vsakega podjetja in da nekatera podjetja »prisegajo« na metodiko praženja, ki so jo enkrat vpeljali in ki jo niti ne spreminjajo niti ne prilagajajo novo sestavljenim mešanicam. Taka podjetja so zaradi njihovega lastnega postopka morda dosegla ugodne izkoristke ali pa zelo dobre aromatske nijanse, kakor morda tudi zelo kratke pražilne čase, dobro skladiščno obstojnost in tako dalje. Res je, da zahteva določena sorta kave tudi določen pražilni postopek, vendar pa je zelo verjetno, da so »iznašli« postopek samo empirično z raznimi činom primerjave in kemične analize. To pa je mogoče doseči samo v primerno urejenem fizikalnem in kemičnem laboratoriju.

Pozneje bomo obravnavali poizkuse različnega načina praženja in pojasnili, če je mogoče dobiti pri enakih pražilni kvaliteti tudi boljši izplen. Pri nas bomo sistematično preiskovali pogoje laboratorijsko, kajti pri tako dragem produktu, kot je kava, se že najmanjši prihranek lahko knjiži v velik plus.

Janko Petriček, dipl. ing. chem. (se nadaljuje)

Varnost pri delu

Delavski svet podjetja je v skladu z določili 61. člena TZVD sprejel na 5. redni seji, dne 19. 5. 1971, na predlog odgovorne službe naslednji

PROGRAM UKREPOV ZA VARSTVO PRI DELU za leto 1971

- Med letom naj se poskrbi za obnovo in izpopolnitev tehnične zaščite strojev in naprav.
- V letu 1971 je treba pri montaži novih strojev upoštevati vse varnostne predpise, izpolniti zaščito strojev, če obstojajo pomanjkljivosti in za stroje ter naprave priskrbeti ateste, oz. certifikate.
- Med letom se mora izvesti preizkus znanja vodilnih delavcev, s sodelovanjem Zavoda za varstvo pri delu, kakor tudi preizkus znanja vseh ostalih delavcev. O preizkušnji znanja se delavcu izda potrdilo.
- Izdela, oz. vskladi se Pravilnik podjetja o varstvu pri delu, s spremenjenimi predpisi TZVD in RZVD.
- Problem protipožarne zaščite je

treba rešiti s pomočjo Zavoda za požarno varnost, ali pa z lastno organizacijo.

- Podjetje mora poskrbeti, da je vedno na voljo dovolj osebnih zaščitnih sredstev za delovna mesta, kjer se ta sredstva uporabljajo in da le-ta dobro hranjena in vzdrževana, kar je treba večkrat kontrolirati.
- Analizirati je nezgode in poškodbe za namenom, da se na podlagi ugotovitev izvedejo potrebni preventivni ukrepi za preprečevanje poškodb, nezgod in obolenj pri delu.
- Na vseh delovnih mestih, garderobah, sanitarnih prostorih hodnikih in dr. je treba skrbeti za red in čistočo, za kar odgovarja vsak delavec na svojem delovnem področju.
- Dosledno je treba skrbeti, da so prehodi in transportne poti vedno čiste in proste, tako, da je prehod in transport nemoten.
- V skladiščih in vseh ostalih obratih, kjer so hidranti, je treba urediti hidrantne omarice po veljavnih predpisih.
- Med letom je treba stalno kon-

trolirati škodljiva delovna mesta ter po potrebi opravljati občasne meritve kemičnih in drugih škodljivih snovi.

- Med letom mora biti stalno na voljo dovolj materiala za prvo pomoč, omarice morajo biti urejene tako, da bodo služile svojemu namenu.
- Potrebno je priskrbeti zadostno

Akcijski program

Oddelka ZK Veletrgovskega, gostinško-turističnega in proizvodnega podjetja »MERCX« Celje

Po sklepu letne konference Oddelka ZK MERX Celje je bil v februarju 1970 sprejet akcijski program, ki je nakazal naloge, ki jih je bilo potrebno uresničiti v določenih terminih in naloge, katerih izvrševanje mora biti stalna skrb komunistov Oddelka ZK podjetja, kot akcijsko idajne politične zveze, ki je v podjetju odgovorna za poslovanje in medsebojne odnose.

Navedeni akcijski program se dopolni še z novimi nalogami, katerih uresničevanje zahteva sedanji čas.

Postavljene naloge se bodo uresničevale v komisijah, oddelku ZK in v združeni organizaciji ZK.

Oddelak ZK zagotavlja izvrševanje nalog v naslednjih komisijah:

- Komisija za delo z mladino;
- Kadrovska komisija;
- Komisija za družbeno ekonomske odnose;
- Komisija za idejno politično delo;

- Komisija za informiranje in propagando;
- Koordinacijska komisija za sindikalno organizacijo in
- Koordinacijska komisija za aktiv ZB podjetja.

I.

Komisije prevzamejo realizacijo naslednjih nalog:

Komisija za delo z mladino:

- je odgovorna za aktivno delo mladinske organizacije podjetja in je nosilec priprav za sprejemanje mladih v ZK,
- vodi skrb za zagotovitev ustreznih materialnih in kadrovskih pogojev za izvedbo interesnih prostovoljnih dejavnosti mladine,
- skrbi za vključevanje mladine v delo samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij podjetja, in
- vpliva na vzgojo mladine za splošni ljudski odpor, baziran na celovito patriotično vzgojo.

Kadrovska komisija:

- skrbi, da bo kadrovska politika kot integralni del poslovne politike podjetja posvečala potrebno pozornost zagotavljanju ustreznih kadrov, skrbi za delovnega človeka, njegovo udobno počutje v delovnem okolju ter za njegov uspešni razvoj v delovni organizaciji,
- zagotavlja, da bodo pri izvajanju kadrovske politike uporabljene znanstvene metode dela,
- skrbela, da se skladno s planom razvoja podjetja izdelata plan kadrov in merila za programiranje kadrov,
- vodilna skrb za izboljšanje kadrovske strukture, s povečanjem splošne izobrazbe in strokovnosti zaposlenih, da bodo sposobni reševati naloge, ki jih terjata gospodarski razvoj in potreba popolnejše uveljavitve proizvajalca in njegove družbene vloge,
- skrbela, da se bo zaostrolo vprašanje kadrovske politike pri kriterijih kadrovanja na področju štipendijske politike itd., izhajajoč iz stališča, da je nujno zamenjati nesposobne kadre,
- skrbela za uveljavljanje zahteve, da se pri kadrovanju vodilnih in odgovornih delovnih mest daje prednost ob enakih pogojih ljudem, ki so politično aktivni in organizirani in
- pripravila oceno stopnje razvitosti samoupravnih odnosov v delovni organizaciji.

Komisija za družbeno ekonomske odnose:

- je nosilec priprav za obravnave vseh samoupravnih in gospodarskih dogodkov ter politični inicator tolmačenj gospodarskega plana in razvojnega plana podjetja,
- obravnava in seznanja celotno članstvo oddelka ZK z rezultati poslovanja podjetja ob obračunskih razdobjih,
- prevzema pobudo in je nosilec zahtev za racionalnejše delo vseh v podjetju, predvsem vodilnih in vodstvenih struktur,
- skrbi za odločno in organizirano uresničevanje sprejetih sklepov drugega kongresa samoupravljalcev in čimprejšnjo uveljavitev intenc ustavnih amandmajev,
- zavzemala se za hitrejšo krepitev materialne podlage samoupravljanja v organizacijah združenega dela, in
- zagotovila dosledno izvajanje vseh stabilizacijskih ukrepov in da podjetje čimprej sprejme stabilizacijski načrt podjetja,

Komisija za idejno politično delo:

- je odgovorna za uresničitev zastavljenega koncepta idejno političnega usposabljanja članov oddelka in za organizacijo predavanj in razprav naslednjih tem:

Članom kolektiva

Spremembe družbeno-političnega sistema, vključno s sprejetimi dopolnili Zvezne ustave, razvoj gospodarstva in samoupravljanja nam je narekovalo potrebo dopolniti akcijski program Oddelka ZK našega podjetja, ki smo ga sprejeli v februarju 1970 leta.

VARSTVO PRI DELU

- število ganderobnih omar in ganderobni prostor prilagoditi osnovnim higiensko tehničnim zahtevam.
14. V letu 1971 je treba opraviti meritve strelvodnih naprav in drugih elektr. naprav ter rezultate meritev vnesti v ustrezne knjige.
 15. Redno naj se opravljajo trome-sečni pregledi v vseh prostorih in sproti odpravljajo pomanjkljivosti, navedene v zapisnikih o pregledih.
 16. Med letom se morajo opraviti periodični pregledi ter preizkusiti parovodne instalacije, električne instalacije, transportnih dvigal, transportnih sredstev, pogonskih strojev, lestev, ročnega orodja in ventilacijskih naprav.

Pri izpolnjevanju sprejetega akcijskega programa smo dosegli v tem času vidne uspehe tako v poslovanju podjetja, kot v medsebojnih odnosih. Doseženi uspehi so rezultat naporov celotnega kolektiva, zato tudi nadaljnje sodelovanje pri uresničevanju predloženega akcijskega programa ne bo izostalo. Ob tej priložnosti pozivamo vse člane kolektiva, da ta akcijski program sprejmejo kot svojega in vso svoje samoupravno in družbeno-politično delovanje usmerijo v realizacijo nalog, ki smo jih zapisali v tem programu.

Od podjetja pričakujemo, da bo sprejelo svoj program dela skupno z organi upravljanja. Isto naj storijo tudi ostale družbeno-politične organizacije podjetja, kot izhodišče nalog jim bodo naloge sprejete v akcijskem programu oddelka ZK podjetja. Tako bomo s sodelovanjem vseh lahko sprejete naloge v najkrajšem času uresničili in prispevali še k boljšemu poslovanju podjetja, medsebojnemu odnosom in prijetnejšem počutju slehernega člana kolektiva.

Sekretar oddelka ZK
»MERCX« Celje
Slavko ZAGORIČNIK

- ustavnih sprememb zvezne ustave, s povdarkom na določbe 21. in 22. ustavnega dopolnila, ki se uporabljata neposredno,
 - predvidenih ustavnih sprememb republike Slovenije in vzporedno našega političnega sistema,
 - mednarodna situacija, in
 - obravnava tekoče problematike višjih vodstev ZK
- Komisija organizira gornja predavanja in razprave preko sekretariata združene osnovne organizacije ZK,
- Skupaj s komisijo za delo z mladino skrbi za idejno politično delo z novo sprejetimi člani ZK,
 - pripravlja občasne informacije mednarodnih političnih dogajanj v svetu ter informacije o državnih in partijskih stikih ter srečanjih na področju mednarodnih odnosov in
 - izvede idejno politično diferenciacijo članov, tako, da se ugotovi idejno politična usposobljenost posameznega člana, njegovo družbeno politično znanje, pripravljenost do dela za cilje ZK ter notranjo pripadnost tem ciljem. Na podlagi tega kriterija je treba v vseh sredinah komunistov priti do jasne slike o tem, kdo je sposoben in pripravljen delati ter prevzemati odgovornost. Prav tako je dolžna s polno mero političnega poslušanja obravnavati del članstva, ki se v spremenjenih razmerah delovanja ZK še ni znašel in mu je potrebna pomoč v smislu idejno političnega usposabljanja.

Komisija za informiranje in propagando:

- skrbi za stalno in aktualno obveščevanje članstva ZK in celotnega kolektiva o izvajanju programa dela oddelka ZK,
- skrbi, da se pravočasno, objektivno, celovito in razumljivo informira kolektiv o gospodarjenju in poslovanju podjetja,
- skrbi, da se posredujejo informacije o vsebini in ciljih samoupravnih odločitev in tako omogoči delavcem, dajati pripombe, predloge in ugovore na predlagane odločitve, ker le na ta način so lahko delavci odgovorni za posledice sprejetih odločitev in
- zagotovi popestritev našega glasila z večjo prisotnostjo članov politične in gospodarske problematike podjetja.

Koordinacijska komisija za sindikalno organizacijo:

- skrbi, da se sklepi oddelka ZK, ki se nanašajo na delo sindikalne organizacije na njo prenašajo in da se zagotovi realizacija prenešenih sklepov,
- zagotavlja, da bo sindikalna organizacija vskladila svoj akcijski program s tem programom,

- da bo nudila sindikalni organizaciji potrebno pomoč pri razreševanju družbeno političnih nalog v podjetju, ki se zlasti odražajo v naslednjem:
- zavzemala se za napredek in razvoj samoupravljanja, ki mora predstavljati temeljno in najbolj dolgoročno pravico, dolžnost in odgovornost sindikata. Samoupravni odnosi morajo postati dejanska lastnina delovnih ljudi in edini sprejemljiv odnos v katerem delovni ljudje razrešujejo svoje materialne in družbeno politične interese,
- zavzemala, da se bodo v praksi realizirale pravice in dolžnosti, ki so s samoupravnimi akti uzakonjene in dane v kompetenco razreševanja centralnim organom, organom sektorja, delovnim enotam ali posameznikom,
- spremlja vse pomembne odločitve v podjetju obeh sfer, izhajajoč pri tem, da posledice vsake dobre ali slabe odločitve med prvimi čutijo delavci, tako pri nizkih osebnih dohodkih, kot v odnosih, pogojih dela in življenja,
- prizadevala pri članih krepiti razredno zavest članstva, ki se bo kazala v prizadevanju, da se odpravijo mezdni odnosi in izkoriščanja ter uveljaviti socialistični značaj samoupravljanja in
- zavzemala za odstranjevanje tistih elementov, ki ovirajo izvajanje stabilizacije in samoupravljanje ter da se hitro in z vso odgovornostjo izvajajo sprejete naloge.

Koordinacijska komisija za aktiv ZB podjetja:

- komisijo sestavljajo člani ZK so sočasno tudi člani ZB, ki bodo uresničevali preko odbora aktivna ZB naslednje naloge:
- zagotovila masovno udeležbo članov kolektiva na proslavah 30. letnice vstaje jugoslovanskih narodov,
- skrbela, da se bo aktiv ZB aktivno vključeval v izvajanje nalog vse splošnega ljudskega odpora in civilne zaščite v podjetju,
- skrbela, da se organizirajo razprave na katerih se bo kolektiv seznanjal z dolžnostmi, ki jih terja zakon o vsesplošnem ljudskem odporu in
- vodila skrb, da se bodo napram borcem dosledno izvajala statutarja in ostala samoupravna določila v pogledu pravic, ki jim jih zagotavlja podjetje, vključno z reševanjem stanovanjskih problemov borcev.

2.

Naloge za katere je odgovoren celoten oddelek ZK neposredno in sekretariat oddelka posredno, so naslednje:

- zagotoviti realizacijo sklepov 17. seje predsedstva ZKJ in zahte-

vati aktivnost slehernega člana ZK. Uvede se dosleden pregled nad izvajanjem sprejetih sklepov. Proti posameznim neaktivnim članom se bo ostro ukrepalo in se jih kaznovalo ali pa izključilo iz ZK,

- zagotoviti, da se dopolni statut podjetja v duhu sprejetih amandmajev zvezne ustave in vzporedno uredijo vsi ostali samoupravni akti podjetja,
- vključiti se v konkretno akcijo v sprovajanju stabilizacijske politike, kjer hočemo doseči:
 - a) izvajanje ukrepov, ki jih sprejemajo v cilju stabilizacije zvezni, republiški in občinski organi ter njihove družbeno politične organizacije,
 - b) oblikovanje porabe na vseh ravneh v okviru razpoložljivih sredstev in očuvanja likvidnosti,
 - c) zavzemali za krepitev konkurenčne sposobnosti podjetja na osnovi lastne učinkovitosti in moči ter z izvajanjem intergracijskih procesov,
 - č) z ustrezno kadrovsko politiko urejali vse dejavnosti podjetja v cilju doseganja čim boljših učinkov,
 - d) zagotavljali primeren standard zaposlenim z ustreznim sistemom nagrajevanja, in
 - e) zaostriili osebno odgovornost na vseh ravneh pri izpolnjevanju delovnih dolžnosti.
- Uveljavili vodilno vlogo ZK in zadolževali vse komuniste, da se bodo v vseh situacijah vztrajno in dosledno borili za politiko ZK in za odpravo takih odnosov, ki bi postavljali delovne ljudi v njihovih ustavnih in političnih pravicah v odvisnosti od birokratskih, tehnokratskih, etatiističnih in elitističnih teženj in neformalnih skupin,
- zagotavljali sodelovanje vseh delovnih ljudi v podjetju s tem, da se bo na najširši osnovi razvijala iniciativa delovnih ljudi za oblikovanje politike na vseh področjih dela in življenja,
- zagotoviti čimprejšnje sprejetje družbenega dogovora za delitev dohodka in osebnih dohodkov in njegovo izvajanje,
- zavzemali se za zmanjšanje socialnih razlik in dosledno vztrajali na čelu nagrajevanja po delu, ki se naj dopolni še z vzpodbudnejšimi oblikami,
- zahtevali, da se v podjetju organizira socialna služba, ki naj zagotavlja pregled o pogojih življenja naših delavcev. Vzporedno se naj formirajo sredstva za reševanje kričočih socialnih problemov naših delavcev in njihovih družin,
- zagotoviti vlaganja v družbeni standard sorazmerni del sredstev, ki so namenjena za razširjeno

- reprodukcijo skladno s samoupravnim sporazumom,
- strogo bomo reagirali na vse eventualne pojave nacionalizma ali šovinizma, ki bi vzpodkopaval temeljne pridobitve naše socialistične revolucije,
 - enotnost akcij bomo dosegli na podlagi boja mnenj in argumentiranih stališč in s tako oblikovani sklepi našli svoj konkreten izraz v praksi. Odstopanja od do-

govorjenih stališč ne bomo dopuščali ter z uresničevanjem postavljenih nalog zagotavljali našo enotnost in

- zaostrih bomo vprašanje discipline in odgovornosti članov ZK do sodelovanja na skupnih dogovorih. Neupravičenih izostankov ne bomo tolerirali. V vseh primerih zavestnega odstopanja od postavljenih stališč bomo ukrepali v smislu statutarnih določil.

S tem akcijskim programom obvezujemo člane, da posvečajo večjo pozornost individualnemu idejno-političnemu usposabljanju.

Za izvršitev tega programa so neposredno odgovorni vsi komunisti podjetja MERX CELJE, posredno pa Sekretariat oddelka, predsedniki komisij in sekretar oddelka.

ODDELEK ZK »MERX«
CELJE VIII. OSNOVNE
ZDRUŽENE ORGANIZACIJE
ZKS CELJE

Perspektivni razvoj trgovinske mreže v Mežiški dolini nadaljevanje

Tako je torej znašala kupna moč prebivalcev v občini Ravne na Koroškem, ali v mežiški dolini po obračunu

za leto 1969
Blagovni promet trgovine in gostinstva pa je bil in zopet razlika

123.198,939 din
95.768.152 din
27.430.787 din

Razlika je seštevek blagovnega prometa izven trgovine in gostinstva, neblagovnih izdatkov, prihrankov — hranjenih doma, ker je za nas najvažnejše, odliv kupne moči.

1969 — 7.302 gospodinjstev oz. povprečno 3,3 člansko gospodinjstvo. Torej za izračun strukture razhodkov je potrebno vzeti tričlansko družino.

RAZČLENITEV KUPNE MOČI PREBIVALCEV:

Kupna moč prebivalstva raste in v skladu tega je v daljših obdobjih opaziti spreminjanje strukture potrošnje. Povečujejo se razhodki za dobrine oz. storitve, ki pomenijo višjo življenjsko raven in vedno bolj upadajo razhodki za hrano in čebi to analizirali še naprej — pri hrani se povečuje poraba višjevrednih artiklov in zmanjšuje poraba manjvrednih artiklov.

V programu trgovine, izdelanem v letu 1967 smo za analiziranje strukture potrošnje v naši občini vzeli strukturo potrošnje tričlanske delavsko-uslužbenske družine v Sloveniji leta 1966. Anketa se je izvajala v mestih Ljubljana, Maribor, Celje in Kranj, na osnovi vzorčne metode. Povprečni dohodek na gospodinjstvo je znašal 1.140,00 din v letu 1966, za leto 1967 pa 1.356,70 din.

Od leta 1967 naprej Zavod za statistiko ni izdal več podatkov o denarnih zneskih razhodkov gospodinjstev. Poleg tega je v naši praksi literatura, ki obravnava ta problem zelo redko.

Za analiziranje strukture osebne potrošnje v letu 1969 bo zaradi tega potrebno izbrati ustrezno strukturo razhodkov iz leta 1966 oz. iz leta 1967. Na razpolago so podatki o dohodkih in izdatkih tričlanskih in štiričlanskih delavsko-uslužbenskih družin v Sloveniji, v letih 1966 in 1967.

V občini Ravne je bilo v letu

STRUKTURA POTROŠNJE V OBČINI RAVNE NA KOROŠKEM V LETU 1969

Vrsta razhodkov	Struktura	Zneski mesečno za gospodinjstvo	Supaj vsa gospodinjstva
— hrana	35,7	501,94	3.665.165,88
— pijača	3,6	50,62	369.627,24
— tobak	2,4	33,74	246.369,48
— obleka	11,9	167,31	1.221.697,62
— obutev	2,9	40,77	297.702,54
— stanovanje	6,1	85,77	626.292,54
— kurjava, razsvetljava	4,3	60,46	441.478,92
— stanovanjska oprema	6,4	89,98	657.033,96
— higijena, koz., zdrav.	3,6	50,62	369.627,24
— izobr. razv. oddih	7,5	105,45	769.995,90
— prevoz sr. storitve	9,8	137,79	1.006.142,58
— drugo	5,8	81,55	595.478,10
SKUPAJ	100,0	1.406,00	10.266.612,00

Trgovska mreža zajema del družinskega proračuna, zato je sedaj

Predpostavljamo:

- a) hrana
- b) pijače
- c) tobak
- d) obleka, obutev
- e) kurjava, razsv.
- f) stanovanje, oprema
- g) higijena, kozmetika
- h) izobrazba, razv. oddih
- i) ostalo

potrebno ugotoviti, koliko sredstev potrebujejo prebivalci v trgovini in koliko izven nje.

- 75 % — preko trgovine
- 35 % — preko trgovine
- 70 % — izven trgovine
- 100 % — preko trgovine
- 50 % — preko trgovine
- 100 % — preko trgovine
- 90 % — preko trgovine
- 60 % — preko trgovine
- 40 % — preko trgovine

ADD. a) HRANA

Prebivalstvo se poleg iz trgovine preskrbuje s prehranbenimi artikli tudi iz lastnih vrtov, z naravno potrošnjo kmečkega prebivalstva, direktno od proizvajalcev (ozimnic) ter s prehrano v gostinskih obratih.

Po ocenah naj bi se izven trgovine realiziralo 25 % živil. Torej trgovina preskrbi 75 % hrane prebivalstva.

$$501,94 \times 75 \% = 376,46 \text{ din}$$

ADD. b) PIJAČE

Manjši del pijač — 35% se pro-

da preko trgovine
50,62 din x 35% = 17,72 din

ADD. c) TOBAK

Tobačnih izdelkov se proda preko trgovine okrog 70 %.
33,74 x 70 % = 23,62 din

ADD. d) OBLEKA, OBUTEV

Celotna potrošnja gre preko trgovine: storitve obrtnih podjetij lahko zanemarimo.

ADD. e) KURJAVA

Računamo, da gre približno polovica stroškov za električno energijo. Ostala polovica stroškov pa odpade na premog, drva, kurilno olje, kar gre preko trgovske mreže.
60,46 x 50 % = 30,23 din

ADD. f) STANOVANJSKA OPREMA

Se v celoti realizira preko trgovske mreže. Storitve obrtnikov so sedaj že minimalne in jih lahko zanemarimo.

ADD. g) HIGIJENA, KOZMETIKA

Predpostavljamo, da se 90% teh izdatkov realizira preko trgovine. Ostalo odpade na zasebni sektor (frizerji)
50,62 x 90% = 45,55 din

ADD. h) IZOBRAZBA, RAZVEDRILLO, ODDIH

Sem štejemo predmete za razvedrilo, knjige časnike, revije, šolske potrebščine, vstopnice za razne prireditve, naročnike za radio in TV, stroški za potovanje na dopust, izlete ipd. Neblagovni izdatki te vrste razhodkov se realizirajo izven trgovine (naročnine, vstopnice, potovalni stroški) nabava radio aparatov, televizorjev, glazbil, knjig, časopisov in preko trgovine tako, da bi približno 60% vseh teh stroškov odpadlo na trgovino.
105,45 din x 65 % = 68,54 din

ad. 1. pod ostalo spadajo prevozna sredstva, razni stroški za prevozna sredstva, stroški za medkrajevni prevoz, PTT storitve, članarine, davek, darila v denarju, razni drugi še nezajeti predmeti in storitve.

Računamo, da odpade približno 45 % teh stroškov na trgovino.
219,34 din x 50 % = 109,67 din

Če upoštevamo gornje predpostavke odpade 67,8 % realizacije družinskega proračuna na trgovino.

STRUKTURA REALIZACIJE ŽIVLJENSKIH STROŠKOV PREKO TRGOVINE IN IZVEN TRGOVINE ZA LETO 1969

Vrsta razhodkov	Struktura	Mesečna din na eno gosp.	Preko trg. mreže	Izven trg. mreže
— hrana	35,7	501,94	376,46	125,48
— pijača	3,6	50,62	17,72	32,90
— tobak	2,4	33,74	23,62	10,12
— obleka	11,9	167,31	167,31	—
— obutev	2,9	40,77	40,77	—
— stanovanje	6,1	85,77	—	85,77
— kurjava, raz.	4,3	60,46	30,23	30,23
— stanov. oprema	6,4	89,98	89,98	—
— higijena, koz. zdravila	3,6	50,62	45,56	5,06
— izobr. razv. oddih	7,6	105,45	68,54	36,91
— ostalo	15,6	219,34	109,67	109,67
SKUPAJ	100,00	1.406,00	969,86	436,14

In sedaj si oglejmo letno potrošnjo 3-članske družine, preko trgovine.

STRUKTURA REALIZACIJE DRUŽINSKEGA PRORAČUNA PREKO TRGOVINE 1969 LETNO

Vrsta razhodkov	Mesečno na eno gospod.	Mesečno na vsa gospodinjstva	Letno na vsa gospodinjstva
— hrana	376,46	2.748.910,92	32.986.931,04
— pijača	17,72	129.391,44	1.552.697,28
— tobak	23,62	172.473,24	2.069.678,88
— obleka	167,31	1.221.697,62	14.660.371,44
— obutev	40,77	297.702,54	3.572.430,48
— stanovanje	—	—	—
— kurjava, razv.	30,23	220.739,46	2.648.873,52
— stanov. oprema	89,98	657.033,96	7.884.407,52
— higij. kozm. zdrav.	45,56	332.679,12	3.992.149,44
— ozobr. razved.č oddih	68,54	500.479,08	6.005.748,96
— ostalo	109,67	800.810,34	9.609.724,08
SKUPAJ	969,86	7.081.917,72	84.983.012,64

Primerjava med prodajo v trgovini in rezultati dobljenimi po analizi je naslednja:

	v 000 N din		leto 1969
	Blagovni promet v trgovini	%	Letna potrošnja (analiza)
Skupaj	77.480	100,0	84.983
— živila	32.001	41,3	34.540
— ostalo	45.479	58,7	50.443

Pri dejanskih podatkih o prometu trgovine v občini Ravne manjka promet poslovalnic Mlekarna Slovenj Gradec. Ta promet pa je, po

neuradnih podatkih znašal v letu 1969 2.150.959 din. Ker so te poslovalnice z živili bomo ta znesek prišteli k živilom.

Pravilna tabela je tako naslednja:

	v 000 N din			
	Blagovni promet v trgovini	%	Letna potrošnja (analiza)	%
Skupaj	79.631	100,0	84.983	100,0
— živila	34.152	42,9	34.540	40,6
— ostalo blago	45.479	57,1	50.443	59,4

Vrednostna razlika pri hrani je 388.000 din, kar ne predstavlja niti polovice povprečnega prometa v eni poslovalnici.

Vrednostna razlika pri ostalem

blagu pa je 4.964.000 din, kar je približno povprečen promet šestih prodajalen v naši občini v letu 1969.

(nadaljevanje sledi)
Pistotnik Drago

Dopisujte v

merx/estnik

Perspektivni ukrepi in napotki bolnikom s krčnimi žilami

Pisali smo že o nastanku in zdravljenju krčnih žil ali strokovno varic. Povedali smo, da je nastanek krčnih žil dedno pogojen in ne glede na te osebne lastnosti slehernega posameznega človeka imajo pri nastajanju krčnih žil svojo vlogo vse tiste okoliščine, zaradi katerih pride do zastoja krvnega obtoka v golenjih dovodnicah. Kot smo povedali, mednje sodijo: stoječi poklic, splošna telesna lenobnost, zastoj krvi v trebušni votlini zaradi dolgotrajne zapeke, nosečnost, zadržane podveze idr.

Potemtakem vsak član delovnega kolektiva, čigar narava poklica zahteva daljšo stoji ima možnost in je potencialni kandidat, da zbolí zaradi motenj krvnega obtoka v spodnjih okončinah. Zato je potrebno misliti na to možnost in ukrepati čimprej posebno pri tistih osebah, ki dalj časa stojijo in tudi pri tistih, katerih starši bolujejo za krčnimi žilami, ker so te skupine najbolj ogrožene. Torej bistveno je misliti na to bolezen takoj, ko se pojavijo znaki napetosti, stiskanja, teže, krčev in bolečin v mečah, čeprav ni nobenih vidnih znakov.

Preventivni ukrepi proti nastajanju in razvijanju krčnih žil bi bili naslednji:

- a) zdrav način življenja ob zadostnem telesnem gibanju, gojenje športov, pravilno razporejeni in dobro izkoriščeni počitki, posebnov poklicih, ki terjajo daljšo stoji.
- b) V nosečnosti so mehanski in hormonski vplivi pomembni vzrok za nastajanje krčnih žil, obremenitev spodnjih okončin, je večja kot sicer, zato so možnosti za razvoj krčnih žil večje. Vsaka nosečnost pomeni novo nevarnost od krčnih žil. Zato je ravno v nosečnosti nujno potreben zdrav način življenja, pravilna prehrana in zadostno telesno gibanje.
- c) Pri vseh poklicih, ki terjajo daljšo stoji, posebej če gre za ženske, je potrebno da se delajo razbremenilne vaje (hoja po prstih v odmorih, doma pa tkz. »voznja s kolesom«). Na delovnem mestu pa je nujno potrebno nositi čevlje s srednje visoko peto.
- d) V primerih, kjer gre za povečano telesno težo (idealna telesna teža odgovarja številu centimetrov telesne višine nad 100: n. pr. če je oseba visoka 170 cm, je idealna teža 70 kg), potrebno je ukrepati vse, da bi shujšali. Uživati je treba čimveč sadja in zelenjave, odpovedati se sladkor-

ju in močnatim jedem (kruh, testenine) ter maščobam.

- e) Pogostokrat so krčne žile kombinirane z drugimi deformacijami bodisi stopala ali goleni. Razumljivo je, da je takrat nujno potrebno nositi ortopedске vložke za stopala in posvetovati se z ortopedom.
- f) Vsaka oseba nad 25 letom starosti, ki ima subjektivne težave v spodnjih okončinah se mora vsaj enkrat letno pregledati pri zdravniku.
- g) Preventivno jemanje zdravil, ki vplivajo na drobno ožilje spodnjih okončin v smislu normaliziranja žilne stene. Taka zdravila (katere nam predpiše zdravnik) so potrebna posebej osebam, katere imajo začetne težave kot so občutki stiskanja, napetosti, teže in bolečin v spodnjih okončinah brez vidnih znakov razširjenja ven. Omenjena zdravila je potrebno jemati neprekinjeno vsaj 6 tednov v teku enega leta, v nasprotnem ne bomo dosegli željenega efekta.

Če gre za razvito bolezensko sliko varikoznega sindroma (razširjenne vene, spremembe na koži goleni v obliki atrofije, spremembe v barvi kože, golenja razjeda zaradi motenj krvnega obtoka idr. (je nujno potrebno čimprej k zdravniku, ker je zdravljenje takih bolnikov dolgotrajno in se ne sme zgoditi, da nekateri bolniki v času zdravljenja obupajo ne zavedajoč se, zelo hudih posledic, ki se lahko razvijejo. Posebno je važno poudariti, da je potrebno povijanje goleni z elastičnim kompresijskim povojem, ki nam ga praktično pokaže zdravnik, da ne bi z nestrokovnim povijanjem še bolj zavrlí krvnega obtoka. Kompresijski elastični povoj povijemo zjutraj, še predno vstanemo iz postelje in ne šele nekaj časa potem, ko so razširjene dovodnice že spet močno napolneje s krvjo.

Elastične nogavice niso primerne in sicer zato, ker se z njimi ne more doseči enakomerna kompresija, ker lahko nogavica na nekaterih mestih popusti tako, da dosežemo celo nasproten efekt od zaželjenega. In še na koncu tega sestavka želim dati nekaj napotkov glede ukrepov pri zdravljenju golenje razjede. Bolniki pogosto uporabljajo različne domače pripravke (arnika, hermelika idr.) Za obkladke in izpiranje ter mazila z različnimi primesmi po katerih se večkrat pojavijo alergični pojavi. Ravno tako, popolnoma

zgrešeno, pogosto uporabljajo razna mazila, ki vsebujejo kortikosteroide, (hormoni nadledvične žleze) in ki imajo negativen vpliv na zdravljenje golenje razjede. Pogosto ta zdravila kupujejo v lekarni brez recepta in brez posvetovanja z zdravnikom.

Torej mazila kot so Hydrocylin, Hydrocortison, Synalar, Locacorten, Ultralan idr. negativno vplivajo na golenjo razjedo, ker zavirajo zaraščanje rane. Prav tako je hudo zgrešeno, če bolnik po lastni presoji zdravi golenjo razjedo in kupuje različna mazila. Mora torej prihajati na ambulantne kontrole zaradi posveta, nadaljnega predpisovanja najpremernejših zdravil in vsakokratne obdelave golenje razjede. Bolnik se mora zavedati, da golenja razjeda na okončinah s prizadeto cirkulacijo ni enkratni pojav, ki ozdravljen ne terja nobene skrbi več. Nasprotno, cirkulacijske motnje ostanejo in možnost ponovitve razjede, tudi ob najmanjši poškodbí, vnetju ali podobnem je vedno prisotna.

Dr. Ljubo Đorem

**kava
užitek**

Embalaža za kruh

Pri oskrbovanju potrošnikov s kruhom se poslužujemo pletenih kašir, s katerimi pošiljamo kruh in pečivo našim prodajalnam. Ni treba posebej povdarjati, da smemo te košare uporabljati izključno v te namene in da morajo biti vedno čiste.

Žal pa ni vedno tako. Zato posebej in ponovno opozanjamo na primerno vzdrževanje te embalaže.

PREGLED

najvažnejših sklepov organov upravljanja

Od zadnjega poročila o delu in sklepih organov upravljanja, ki je bilo objavljeno v prvomajski številki VESTNIKA, je imel Poslovni odbor 6 sej, na katerih je obravnaval tekoče zadeve iz njegove pristojnosti ter sklepal o njih.

Izmed važnejših velja omeniti sklep, sprejet na 14. redni seji, dne 19. 4. 1971, da se uvede postopek za ustanovitev novega delovnega mesta REFERENTA PRIPRAV VSELJUDSKEGA ODPORA in pa odobritev službenih potovanj v inozemstvo in sicer:

- tov. Vitu Dolinšku in Horstu Hafnerju v Hannover, zaradi nabave mehanografskih strojev pri firmi Nixdorf v Paderbornu,
- tov. Ladislavu Pleterskem in tehnologu pekarn v Berlin, zaradi obiska sejma pekovskih izdelkov in strojev ter
- tov. Tonetu Lazniku v Švico, zaradi udeležbe na 20. mednarodnem študijskem zborovanju pri Duttweilerjevem inštitutu v Rüschtikonu.

Na 15. redni seji, dne 7. maja t. l. je Poslovni odbor obravnaval personalne zadeve in sklenil, da se poslovodja gostišča Stari grad, Nace Kaplan, odstrani iz podjetja, zaradi grobih kršitev delovnih dolžnosti, ki jih je ugotovila kontrolna služba. Na njegovo delovno mesto je bil začasnorozporejen kot vršilec dolžnosti poslovodje tov. Ivan VIDOVIČ. Iz sličnih razlogov je Poslovni odbor razrešil tov. Mihaela NABERNIKA delovnih dolžnosti poslovodje SP Prevalje in ga razporedil na delovno mesto komisarja v skladišču Slovenj Gradec, na njegovo mesto pa je imenoval tov. Viktorja MIKLAVCA.

Razpravljajoč o predlogih investicij, je Poslovni odbor soglašal, da se pod določenimi pogoji odkupi Smučarska kočna na Ravnah na Koroškem. Potrdil je pogodbo o odkupu poslovnih prostorov, last pok. Karla Adrineka v Šentjurju ter odobril izvedbo gradnje bazenov za kisanje zelja v skladišču Sempeter. Poslovni odbor je tudi akceptiral ponudbo pekame Rogla, Slov. Konjice, na osnovi katere je naše podjetje prevzelo Roglin lokal v Vitanju, ki je sedaj prodajno mesto v sestavi temošnje samopostrežne trgovine.

Dne 19. 5. je imel Poslovni odbor 16. redno sejo, na kateri je razrešil delovnih dolžnosti poslovodkinjo prodajalne Svetina, tov. Milko JUG, zaradi nepravilnega odnosa do dela, na njeno mesto pa je imenoval tov. Antona ROZMANA.

Tov. Olga ANDRINEK je za čas

dopustov imenovana za v. d. poslovodje prodajaln Prevorje in Loka.

Na predlog Komisije za kadre, je poslovni odbor sklenil:

1. Da se tov. ANTONU ČMERU dodeli štipendija din 500.- mesečno, za študij na filozofski fakulteti (smer gostinstva in turizma).
2. Učencem podjetja, ki obiskujejo poklicne šole, se ob zaključku šolanja odobri nagrada za dosežen prav dober učni uspeh din 200.- odlični učni uspeh pa din 300.- s pogojem, da take ocene dosežejo tudi pri praktičnem delu.
3. Za učence ESS, ki bodo sprejeti na obvezno počitniško prakso, se določi enkratna nagrada v znesku din 300.-
4. Za dijake in študente, ki jih bo komisija za kadre na osnovi predlogov šefov področij vključila na delo med šolskimi počitnicami, se določi mesečna nagrada in sicer: Din 500.- za dijake pod 18 let starosti in Din 700.- za dijake in študente, starejše od 18 let.
5. Štipendisti podjetja, ki obiskujejo srednje, višje in visoke šole, naj se vključijo v enomesečno praktično delo med počitnicami, v smislu štipendijskih pogodb. Za čas, dokler so na praktičnem delu, prejmejo poleg redne štipendije še povračilo stroškov prevoza na delo in z dela.
6. Za učence, ki bodo pri podjetju sprejeti v uk, pa ne bodo mogli obiskovati šole za prodajalce v Celju, se zagotovi šolanje na šoli za prodajalce v Murski Soboti in v Brežicah, v smislu predloga Komisije za kadre.
7. Vsakemu učencu podjetja, ki obiskuje zadnji letnik poklicne šole, se odobri prispevek din 100.- za stroške šolskega izleta. Znesek se izplača obenem z zadnjo štipendijo.

Obravnavajoč stanovanjske zadeve, je Poslovni odbor odredil, da se tov. Vera Kramarič vnese v prioriteto listo prosilcev za stanovanjske kredite, z zneskom 5.671,03 din. Odobril je, da se tov. Marici GOSNIK podaljša rok vrnitve posojila za gradnjo stanovanja na 20 let ter odločil, da se družini FEKONJA dodeli enosobno stanovanje, ki bo urejeno nad MM Ponikva. Istotam je predvideno tudi stanovanje za tov. PETRA GOLEŽA.

Ob obisku firme Nixdorf v Paderbornu, sta tov. Dolinšek in tov. Hafner ugotovila, da kapacitete mehanografskih strojev te firme ne bi zadoščale za registriranje vseh zahtevanih podatkov in je bila prvotna

konfiguracija napačno postavljena. Zato je nujno, da se prvotni načrt mehanografije preusmeri na IBM sistem, katerega stroji se lahko najamejo. Ker pa je pri nas še vedno potreben vizualni sistem knjiženja, bi samo za te namene uporabili 2 Nixdorfova stroja, seveda, v zmanjšani konfiguraciji. Predlog spremembe sistema mehanografske obdelave je vsestransko utemeljen in je Poslovni odbor odobril najetje IBM, klase III, z ustreznimi perforiranimi stroji ter nakup 2 computerjev Nixdorf, tipa 820/25 z 32 in 138 števcji. Odobril je tudi stroške šolanja 8—10 delavcev, ki bodo zaposleni pri teh strojih.

Istega dne, t. j. 19. 5. je zasedal tudi Delavski svet podjetja, ki je razpravljal o gospodarski situaciji in finančnih problemih v podjetju, na osnovi obširnega poročila direktorja gospodarsko računskega sektorja. Sprejel je nekatera priporočila za omilitvev trenutnega stanja, od katerih velja omeniti predlog ukrepa, da se omeji promet z artikli, za katere se zahteva takojšnje plačilo, ali celo plačilo vnaprej, različna v ceni pa je minimalna, nadalje, da se zmanjšajo zaloge blaga na najnujnejše količine in da se pospeši iztenjava dolžnikov.

Zaradi vse večjih nalog v zvezi s pripravami vseljidskega odpora, ki jih ni mogoče več opravljati z obremenitvami na drugih delovnih mestih, je Poslovni odbor na 14. redni seji sklenil predlagati Delavskemu svetu, da odobri ustanovitev novega delovnega mesta referenta priprav vseljidskega odpora. Po obravnavi delovnih nalog in ugotovitvi, da je bil pravilno izveden postopek za ustanovitev delovnega mesta, je Delavski svet sklenil, da se v okviru splošnega sektorja uvede novo delovno mesto z nazivom REFERENT PRIPRAV VSELJUDSKEGA ODPORA, ki je ocenjeno z 800 točkami.

Delavski svet je obravnaval pritožbo Cvetke Babin, zoper odpoved delovnega razmerja, zaradi ukinitve delovnega mesta. Sklenil je, da se pritožbi ugodi, ker Svet gost. turističnega področja Ravne ni poskrbel, da bi se sprožil postopek za ukinitvev delovnega mesta na pravičen način, t. j. da bi o tem odločil Delavski svet podjetja, ki je pristojen tako za ustanavljanje delovnih mest, kot za odpravo le-teh. V tem primeru gre torej za formalno pravni razlog.

Tov. Hedvika Kreuh se je pritožila zoper odločbo Komisije za izrekanje ukrepov, s katero ji je bil izrečen javni opomin, zaradi neprimernega obnašanja med delovnim časom. Delavski svet je, upoštevajoč nekatere navedbe, ki govore v prid pritožiteljice, vrnil zadevo Komisiji za izrekanje ukrepov v ponovno obravnavo.

Na predlog varnostnega tehnika,

je Delavski svet sprejel program ukrepov za varnost pri delu v letu 1971, ki je v VESTNIKU posebej objavljen.

Na 17. redni seji, dne 4. 6. 1971, je Poslovni odbor sklenil, da se za-varujejo vsa motorna vozila, z od-bitno franšizo 3.000.- din.

Odobril je tudi, da obiščejo med-narodni sejem ANUGA v Kölnu, ki bo v času od 25. 9. do 1. 10. 1971, tov. Franc Petauer, Rupert Pirher in Aleksander Paunovič.

Dne 14. 6. 1971 je Poslovni odbor na 18. redni seji odobril kalkulacije in cene gostinskih uslug v HOTELU MERX, nato pa je skupno s Komi-sijo za statut, pravilnike in poslov-nike obravnaval osnutek pravilnika o delovnih razmerjih.

Zadnja, 19. redna seja Poslovne-ga odbora je bila dne 2. julija 1971. Obravnavajoč posamezne točke ze-lo obširnega dnevnega reda, je PO imenoval:

- tov. JANKA ZALOŽNIKA, za šefa področja prodaje na drobno Celje 2, (imenovanje velja za do-ločen čas, za dobo 1 leta),
- tov. MARIJO ZLIČAR, za v. d. poslovodje MM Ljubljanska c., do zasedbe tega delovnega mesta po razpisu,
- tov. MARIJO LUZAR za poslo-vodkinjo gostišča Stari grad,
- tov. OLGO CENE za v. d. poslo-vodje prodajalne LOŽNICA v Celju, do zasedbe tega del. mesta po razpisu,
- tov. ALOJZIJO GODICEL, za v. d. poslovodje prodajalne Gaber-je do zasedbe po razpisu,
- tov. FRANCA DOBRŠKA, za v. d. poslovodje prodajaln Marija Gradec in Tevče, za čas, dokler trajajo letni dopusti,
- tov. MARIJO HLEB, za name-stnico poslovodje prodajalne BISTRICA v Rušah.

Razrešil:

- tov. MAJDO MAROLT, delovnih dolžnosti poslovodkinje prodajal-ne LOŽNICA v Celju,
- tov. VERONIKO JOKAN, delov-nih dolžnosti poslovodkinje pro-dajalne Gaberje,

Potrnil:

premostitev tov. SONJE FER-LAN na delovno mesto prodajal-ke v poslovalnico Gaberje,

Odobril:

- tov. MARIJO PEČNIK, izplačilo regresa za 3 nepreskrbljene otro-ke,
- tov. ALENKI KUKOVIČ, do 14 dni brezplačnega dopusta zaradi privatnih opravkov v inozemstvu

Sklenil:

- da se FRANC MOHOR odstrani iz podjetja, zaradi grobih kršitev delovnih dolžnosti, dokler Komi-sija za izrekanje ukrepov ne iz-reče ukrepa,
- da se uvede postopek zoper tov. KOLETIČA, zaradi hujše kršitve delovnih dolžnosti.

Na predlog splošnega sektorja je PO odobril povišanje mesečnih na-grad učencem, ki so pri podjetju v učnem razmerju in znašajo nagra-de:

v prvem letu učenja	din 200.-
v drugem letu učenja	din 250.-
v tretjem letu učenja	din 300.-

Podeljene so štipendije ob upo-števanju veljavnega cenzusa:

Za študij na VEKS

— ČAKŠ JANKU,
GORIŠEK JANKU in
PIRNAT DANIELI

Za šolanje na ESS

— STVARNIK JANI (4. letnik)
PRAŠNIKAR IRENI (2. letnik)
GRAJŽL VOJKI (1. letnik)
LONČAR MARIJI (2. letnik)
JAGER HIACINTI (3. letnik)
ROŽIČ VILMI (1. letnik) in
GRUNT TATJANI.

Ob sklenitvi štipendijske pogod-be, se kandidat zaveže, da bo po končanem šolanju ostal na delov-nem mestu, za katerega je štipendi-ran, najmanj toliko časa, kolikor je prejemal štipendijo, v primeru pred-časne zapustitve dela pa bo šti-pendijo vrnil.

PO je odobril povračilo stroškov šolanja:

- JANEZU OMANU, na poslovod-ski šoli, po predhodni sklenitvi u-strezne pogodbe,
- MIHAELU PIRŠU, za pridobitev kvalifikacije voznika motornih vo-zil, v višini 50 %
- FRANCU HRIBERŠKU IN VIK-TORJU KUKCU, v prometni šoli, v višini 50 %, na podlagi predloženih računov.

Delavcem v silosu so zaradi te-žine dela izenačeni osebni dohodki z OD delavcev v mlinu, t. j. na osnovi 460 točk in velja ta ocenitev za obračun od 1. 6. 1971 dalje.

Delovno mesto priučenega de-lavca v proizvodnem sektorju je o-cenjeno s 430 točkami in prejema delavec OD po tej ocenitvi 2 leti, oz. dokler ga kolektiv ne predlaga za prevedbo v višjo grupo.

Izmed važnejših odločitev, spre-jetih na tej seji velja omeniti še sklep o ustanovitvi ekonomije na posestvu Jožeta Rutnika v Slove-njem Gradcu in pa soglasje, da se podjetje angažira pri gradnji avto-busne postaje v Velenju kot soin-vestitor.

Dodeljena so stanovanja:

- VERI ZORKO, enosobno stano-vanje nad MM Ponikva,
- DRAGICI GRUM, soba nad SP Soča v Celju in
- JOŽICI FENDRE, stanovanje nad upravnimi prostori Poslovalnice 3 — Agropromet.

Tov. JANKU GOVEJŠKU je PO odobril kredit za gradnjo stanova-nja v znesku din 40.000, tov. IVA-NU PELKU pa kredit v višini din 15.000.

F. Š.

Iz personalne službe

POROKE:

Zakonsko zvezo so sklenili:

GOŠAR Albina, MATEJ Dragi-ca in PANDEL Mihael.

Kolektiv jim želi mnogo sreče in osebnega zadovoljstva!

ROJSTVA:

MANDIČ Branislavu sta se ro-dila dvojčka, sinova, MLINAR Mi-lici, VOZLIČ Lenki, KRAŠOVEC Veri, PIRNAT Stanetu, sinovi, MA-TEK Ivani, dvojčka sin in hčerka, BERDNIKU Francu, ROŠIR Ivani in BRATUŠEK Ivanu pa hčere.

Cestitamo!

Naša kava vaš užitek

Urejuje uredniški odbor: Franjo Šarlah, Slavica Perme, Cveto Ko-lenc, Edo Steblovnik, Stanko Golav-šek. — Odgovorni urednik Ladislav Čmer, dipl. iur. — Izhaja mesečno.

Tisk: Papirkonfekcija, obrat Valva-sorjeva tiskarna, Krško
Naklada 2.100 izvodov.